

ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

«Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության իրավաբանական ինստիտուտ» ՊՈԱԿ տնօրեն, իրավաբանական գիտությունների թեկնածու

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ՕՐԵՆՔԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

«Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում (այսուհետ՝ օրենք) առաջարկվող փոփոխություններն ու լրացումները պայմանավորված են այն հանգամանքով, որ անհրաժեշտ է այն համապատասխանեցնել Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության (այսուհետ՝ Սահմանադրություն), Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերի (այսուհետ՝ միջազգային պայմանագիր), ինչպես նաև «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի պահանջներին: Հաշվի առնելով, որ «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 70-րդ հոդվածի 6-րդ մասում սահմանված է՝ եթե իրավական ակտում կատարվում են ծավալուն փոփոխություններ կամ լրացումներ, ապա իրավական ակտը կարող է ամբողջությամբ շարադրվել նոր խմբագրությամբ, ուստի առաջարկվում է ընդունել «Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության մասին» նոր օրենք:

Ամփոփ ներկայացնենք որոշ ակնհայտ հակասություններ և շտկման կարիք ունեցող դրույթներ:

Սահմանադրության 30.1 հոդվածի 2-րդ մասը սահմանում է, որ ոչ ոք չի կարող գրկվել քաղաքացիությունից, ինչպես նաև քաղաքացիությունը փոխելու իրավունքից, մինևույն ժամանակ՝ Սահմանադրության 43-րդ հոդվածի 1-ին մասը թույլատրում է վերոնշյալ հոդվածով ամրագրված մարդու և քաղաքացու հիմնական իրավունքների և ազատությունների օրենքով սահմանափակում, եթե դա անհրաժեշտ է ժողովրդական հասարակությունում պետական անվտանգության, հասարակական կարգի պահպանման, հանցագործությունների կանխման, հանրության առողջության ու բարոյականության, այլոց սահմանադրական իրավունքների և ազատությունների, պատվի և բարի համբավի պաշտպանության համար, իսկ նույն

հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ մարդու և քաղաքացու հիմնական իրավունքների և ազատությունների սահմանափակումները չեն կարող գերազանցել միջազգային պարտավորություններով սահմանված շրջանակները:

Սակայն օրենքի 25-րդ հոդվածում նշված գրկման հիմքերը՝ ա. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը ձեռք է բերել սույն օրենքի 13 հոդվածին (Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ստանալը) համապատասխան և, մշտապես բնակվելով արտասահմանում, յոթ տարվա ընթացքում առանց հարգելի պատճառների հյուպատոսական հաշվառման չի կանգնել, բ. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը ձեռք է բերել կեղծ տվյալների կամ կեղծ փաստաթղթերի հիման վրա, չեն համապատասխանում Սահմանադրության 43-րդ հոդվածում նշված սահմանափակման հիմքերին, իսկ երրորդ հիմքը՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության մասին օրենսդրությունը խախտելով՝ ձեռք է բերել այլ պետության քաղաքացիություն, երկքաղաքացիության ինստիտուտի ամրագրմամբ, կորցրել է իր ակտուալությունը, և այլ հիմքեր էլ չեն կարող սահմանվել՝ հաշվի առնելով միջազգային պայմանագրերը, մասնավորապես՝ Ապաքաղաքացիության կրճատման մասին կոնվենցիայի 7-րդ և 8-րդ հոդվածները: Ելնելով վերոգրյալից և համադրելով միջազգային փորձն ու Հայաստանի Հանրապետության շահերը՝ նախագծում բացակայում են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունից գրկելու հետ կապված դրույթները, ինչպես նաև առաջարկվում է քաղաքացիության ձեռքբերման մասին իրավական ակտը չեղյալ ճանաչելու ընթացակարգ:

Համաձայն Սահմանադրության վերոնշյալ 30.1 հոդվածի 3-րդ մասի՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացուն չի կարելի հանձնել օտարերկրյա պետությանը, բացառությամբ Հայաստա-

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

նի Հանրապետության վավերացված միջազգային պայմանագրերով նախատեսված դեպքերի: Օրենքի 5-րդ հոդվածը սահմանում է, որ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացուն այլ պետությանը հանձնելն արգելվում է՝ առանց որևէ բացառության: Մեր կողմից առաջարկվում է այս դրույթը շարադրել սահմանադրական խմբագրությամբ՝ հաշվի առնելով Սահմանադրության 43-րդ հոդվածը և Ցեղասպանության հանցագործությունը կանխարգելելու և պատժելու մասին կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածը. «այն անձինք, որոնք մեղադրվում են ցեղասպանություն կամ Կոնվենցիայի 3-րդ հոդվածում թվարկված որևէ արարք կատարելու մեջ, դատվում են այն երկրի իրավասու դատարանի կողմից, որի տարածքում կատարվել է այդ հանցագործությունը, կամ այնպիսի միջազգային քրեական դատարանի կողմից, որը կարող է իրավագործություն ունենալ սույն Կոնվենցիայի՝ այդ իրավագործությունը ճանաչած կողմերի նկատմամբ»:

Համաձայն օրենքի 13-րդ հոդվածի՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ստանալու դիմումի մերժումը կարող է չհիմնավորվել: Սակայն, համաձայն Սահմանադրության 27.1 հոդվածի, յուրաքանչյուր ոք ունի իր անձնական կամ հասարակական շահերի պաշտպանության նկատառումներով իրավասու պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին և պաշտոնատար անձանց դիմումներ կամ առաջարկություններ ներկայացնելու և ողջամիտ ժամկետում պատշաճ պատասխան ստանալու իրավունք: Ուստի մենք նախագծից հանել ենք «Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ստանալու դիմումի մերժումը կարող է չհիմնավորվել» դրույթը:

Համաձայն օրենքի 13.1-րդ հոդվածի 3-րդ մասի՝ Հայաստանի Հանրապետության երկքաղաքացին Հայաստանի Հանրապետության համար ճանաչվում է միայն որպես Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի: Նույն հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ Հայաստանի Հանրապետության երկքաղաքացին ունի Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու համար նախատեսված բոլոր իրավունքները և կրում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու համար նախատեսված բոլոր պարտականություններն ու պատասխանատվությունը, բացառությամբ միջազգային պայմանագրերով կամ օրենքով նախատեսված դեպքերի: Նշված մասերի միջև առկա է հակասություն. առաջին դեպքում Հայաստանի Հանրապետության երկքաղաքացուն չենք տարանջատում Հայաստանի

Հանրապետության քաղաքացու, իսկ երկրորդ դեպքում տարանջատում և սահմանափակումներ ենք նախատեսում Հայաստանի Հանրապետության երկքաղաքացու համար: Սակայն, հաշվի առնելով, որ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ երկքաղաքացիների համար արդեն իսկ նախատեսված են որոշ սահմանափակումներ, մեր կողմից առաջարկվող օրենքի նախագծում վերոնշյալ դրույթը բացակայում է:

Համաձայն օրենքի 13-րդ հոդվածի 7-րդ մասի՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ստացող անձը տալիս է երդում, իսկ նույն հոդվածի 2-րդ մասում նշված է, որ առանց օրենքով սահմանված կարգով վերջին երեք տարին Հայաստանի Հանրապետությունում մշտապես բնակվելու և առանց հայերեն լեզվով բացատրվելու կարողության (պարզեցված կարգ) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն կարող է ստանալ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն չունեցող այն անձը, որը ամուսնացել է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու հետ կամ ունի Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի երեխա կամ որի ծնողները կամ նրանցից մեկը նախկինում ունեցել է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն կամ ծնվել է Հայաստանի Հանրապետությունում, և 18 տարին լրանալուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում, դիմել է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ստանալու համար, կամ որը ծագումով հայ է, այսինքն՝ ունի հայ նախնիներ, կամ 1995 թվականի հունվարի 1-ից հետո, իր դիմումի համաձայն, դուրս է եկել Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունից:

Երդման տեքստում սահմանված է, որ քաղաքացիություն ստացողը պարտավոր է հարգել հայերեն լեզուն, սակայն պարզ չէ, թե ի՞նչ ձևով է դրսևորվելու հայերեն լեզվի նկատմամբ նրա հարգանքը, այն դեպքում, երբ օրենքով սահմանված քաղաքացիության ձեռքբերման պարզեցված կարգով քաղաքացիություն կարելի է ստանալ առանց հայերեն լեզվով բացատրվել կարողանալու: Նախագծում նշված է, որ երդումը պետք է տրվի հայերեն լեզվով:

Համաձայն Սահմանադրության 11.3 հոդվածի՝ միայն ազգությամբ հայերն են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ձեռք բերում պարզեցված կարգով: Սակայն օրենքում պարզեցված կարգ սահմանված է նաև ազգությամբ ոչ հայերի համար՝ չնայած այն հանգամանքին, որ մի-

ջազգային պայմանագրերի շրջանակներում հնարավորություն կա սահմանափակելու այդ անձանց քանակը (Ապաքաղաքացիության կրճատման մասին կոնվենցիայի 1-ին հոդված, Ամուսնացած կնոջ քաղաքացիության մասին կոնվենցիայի 3-րդ հոդված):

Նախագծում պարզեցված կարգով քաղաքացիություն կարող են ստանալ միայն ազգությամբ հայերը, և այդ կարգը վերաբերում է միայն բնակության ժամկետին:

Նախագծում սահմանվել են նաև երեխայի նկատմամբ խնամակալություն կամ հոգաբարձություն նշանակված լինելու դեպքում նրա քաղաքացիության հարցը կարգավորող, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության երկքաղաքացիների Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունից դուրս գալու գործընթացը կարգավորող քաղաքացիության հարցերի վերաբերյալ միջազգային պայմանագրերին համահունչ դրույթներ, որոնք բացակայում են օրենքում:

Օրենքում շատ են այն հոդվածները, որոնց վերնագրերն ու բովանդակությունը չեն համապատասխանում իրար. օրինակ՝ օրենքի 1-ին հոդվածը վերնագրված է «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆԸ», սակայն հոդվածում չի տրված քաղաքացիության բնորոշումը, որը հակասում է «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 41-րդ հոդվածի 1-ին մասին, որտեղ նշված է՝ հոդվածների վերնագրերը պետք է համապատասխանեն հոդվածների բովանդակությանը:

Առկա են նաև բազում տերմինաբանական խնդիրներ, օրինակ՝ օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասում նշվում է «դիվանագիտական և հյուպատոսական ներկայացուցչություններ» հասկացությունը, սակայն «Դիվանագիտական ծառայության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում օգտագործվում է «դիվանագիտական ներկայացուցչություններ և հյուպատոսական հիմնարկներ» հասկացությունները և այլն:

Նախագծում առաջարկվում է այն մարմինը, որը լուծելու է ճանաչման, ծննդյան, երեխաների որդեգրման և խնամակալություն կամ հոգաբարձություն նշանակված լինելու հիմքերով քաղաքացիության ձեռքբերման հետ կապված հարցերը, այն մարմինը, որը Հայաստանի Հանրապետության Նախագահին է ներկայացնելու առաջարկություններ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ձեռք բերելու վերաբերյալ, ինչպես

նաև՝ քաղաքացիությունը փոխելու կամ քաղաքացիությունից դուրս գալու դեպքերում՝ զանգվածային լրատվության միջոցներով պարտադիր հայտարարություն հրապարակելու ընթացակարգ:

Նախագիծը մշակելիս մեր կողմից համակողմանի վերլուծության են ենթարկվել Սահմանադրությամբ և միջազգային իրավական ակտերով սահմանված քաղաքացիության հետ կապված դրույթները, հաշվի է առնվել քաղաքացիության ոլորտում, ինչպես ներպետական, այնպես էլ միջազգային փորձը և միջազգային դատական պրակտիկան, ուստի ակնկալում ենք, որ նախագծի ընդունումը կապահովի Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության հետ կապված հասարակական հարաբերությունների ժամանակակից պահանջներին համապատասխան արդյունավետ կարգավորում:

Ստորև ներկայացնում ենք մեր կողմից մշակված օրենքի նախագիծը:

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ**

**ԳԼՈՒԽ 1
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ**

ՀՈՂՎԱԾ 1. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը բնորոշվում է որպես անձի՝ Հայաստանի Հանրապետության հետ կայուն քաղաքական-իրավական կապ, որը արտահայտվում է փոխադարձ իրավունքներով և պարտականություններով:

2. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության ձեռքբերման եւ դադարեցման կարգը սահմանվում է սույն օրենքով:

3. Ազգությամբ հայերը Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն են ձեռք բերում պարզեցված կարգով:

ՀՈՂՎԱԾ 2. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության մասին օրենսդրությունը բաղկացած է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությունից, Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայ-

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

մանագրերից, սույն օրենքից և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրական այլ ակտերից:

2. Եթե Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով սահմանված են այլ նորմեր, քան նախատեսված են սույն օրենքով կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրական այլ ակտերով, ապա կիրառվում են այդ նորմերը:

ՀՈՂՎԱԾ 3. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԲԵՐՈՒՄԻՆԵՐԸ

1. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի են սույն օրենքին համապատասխան Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ձեռք բերած անձինք:

2. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները հավասար են օրենքի առջև՝ անկախ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ձեռք բերելու հիմքերից, ազգությունից, ռասայից, սեռից, լեզվից, դավանանքից, քաղաքական կամ այլ հայացքներից, սոցիալական ծագումից, գույքային կամ այլ դրությունից, ունեն Սահմանադրությամբ և օրենքներով սահմանված բոլոր իրավունքները, ազատություններն ու պարտականությունները:

ՀՈՂՎԱԾ 4. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՍՏԱՏՈՂ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը հաստատող փաստաթղթերն են՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու անձնագիրը, իրավասու մարմինների կողմից ժամանակավորապես տրվող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը հաստատող փաստաթուղթը, իսկ մինչև 16 տարին լրանալը՝ նաև ծննդյան վկայականը:

ՀՈՂՎԱԾ 5. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԳՈՒՆ ԱՅԼ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆԸ ՀԱՆՁՆԵԼՈՒ ԱՆԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացուն չի կարելի հանձնել օտարերկրյա պետությանը, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով նախատեսված դեպքերի:

ՀՈՂՎԱԾ 6. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԳՈՒՆԻ ՊԱՆՈՒՅՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՂՊՈՒՄԸ

1. Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս մշտապես բնակվելը ինքնին չի հանգեցնում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության դադարեցմանը:

2. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու և օտարերկրյա քաղաքացու միջև ամուսնությունը կամ ամուսնալուծությունը ինքնին քաղաքացիության

փոփոխման չի հանգեցնում:

3. Ամուսիններից մեկի քաղաքացիությանը դադարեցումը ինքնին չի հանգեցնում մյուս ամուսնու քաղաքացիության դադարեցմանը:

ՀՈՂՎԱԾ 7. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԳՈՒՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԵՎ ՆՐԱՆԻՑ ԳՈՒՐՄ

1. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները Հայաստանի Հանրապետությունում և նրանից դուրս գտնվում են Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության ներքո:

2. Հայաստանի Հանրապետությունը նրա դիվանագիտական ներկայացուցչությունները, հյուպատոսական հիմնարկները և դրանց պաշտոնատար անձինք պարտավոր են պաշտպանել այլ պետություններում գտնվող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների իրավունքները, ինչպես նաև՝ միջոցներ ձեռնարկել նրանց խախտված իրավունքները վերականգնելու համար՝ այդ պետությունների օրենսդրության, այդ պետությունների և Հայաստանի Հանրապետության միջև կնքված միջազգային պայմանագրերի և միջազգային իրավունքի համընդհանուր ճանաչում ստացած նորմերին համապատասխան:

ՀՈՂՎԱԾ 8. ՕՏԱՐԵՐԿՐԻՅԱ ՔԱՂԱՔԱԳՈՒՆԵՐԸ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱԳՈՒՆԻ ՉՈՒՆԵՑՈՂ ԱՆՁԻՆԸ

1. Օտարերկրյա քաղաքացի է այլ պետության քաղաքացիություն ունեցող այն անձը, որը չունի Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն:

2. Քաղաքացիություն չունեցող անձը որևէ պետության քաղաքացի չհամարվող անձն է:

3. Օտարերկրյա քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց իրավական կարգավիճակը Հայաստանի Հանրապետությունում կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության մասին օրենսդրությամբ:

4. Հայաստանի Հանրապետությունը խրախուսում է Հայաստանի Հանրապետությունում մշտապես բնակվող քաղաքացիություն չունեցող անձանց կողմից Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ձեռք բերելը և չի խոչնդոտում նրանց կողմից այլ պետության քաղաքացիություն ձեռք բերելուն:

ԳԼՈՒԽ 2

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԳՈՒՆԻ ՉԵՆՔԲԵՐՈՒՄԸ

ՀՈՂՎԱԾ 9. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԳՈՒՆԻ ՉԵՆՔԲԵՐՄԱՆ

ՀԻՍՔԵՐԸ

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունն ձեռք է բերվում՝

- 1) քաղաքացիության ճանաչմամբ.
- 2) ծնունդով.
- 3) քաղաքացիություն ստանալու միջոցով.
- 4) քաղաքացիությունը վերականգնելու միջոցով.

5) քաղաքացիության խմբային ձեռքբերման միջոցով.

6) Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով նախատեսված հիմքերով.

7) սույն օրենքով նախատեսված այլ հիմքերով:

ՀՈՂՎԱԾ 10. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԳՅԻՈՒԹՅԱՆ ՃԱՆԱՉՈՒՄԸ

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիներ են ճանաչվում՝

1) Հայաստանի Հանրապետությունում մշտապես բնակվող նախկին ՀԽՍՀ քաղաքացիները, ովքեր մինչև Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության ուժի մեջ մտնելը ձեռք չեն բերել այլ պետության քաղաքացիություն կամ հրաժարվել են դրանից՝ սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելու օրվանից մեկ տարվա ընթացքում.

2) Հայաստանի Հանրապետությունում մշտապես բնակվող քաղաքացիություն չունեցող անձինք, ովքեր մինչև 2012 թվականի դեկտեմբերի 31-ը դիմում են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ձեռք բերելու համար.

3) Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս բնակվող ազգությամբ հայ նախկին ՀԽՍՀ այն քաղաքացիները, ովքեր ձեռք չեն բերել այլ պետության քաղաքացիություն:

ՀՈՂՎԱԾ 11. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԳՅԻՆԵՐԻՑ ԾՆՎԱԾ ԵՐԵՒԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱԳՅՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիներից ծնված երեխան ձեռք է բերում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն:

2. Երեխան, ում ծնողներից մեկը նրա ծնվելու պահին Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի է, իսկ մյուսն անհայտ է կամ քաղաքացիություն չունեցող անձ, ձեռք է բերում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն:

3. Այն դեպքում, երբ ծնողներից մեկը երեխայի ծնվելու պահին Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի է, իսկ մյուսը՝ օտարերկրյա քաղաքացի, երեխայի քաղաքացիությունը որոշվում է ծնողների գրավոր համաձայնությամբ:

4. Համաձայնության բացակայության դեպքում երեխան ձեռք է բերում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն, եթե նա ծնվել է Հայաստանի Հանրապետությունում, կամ եթե Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ձեռք չբերելու դեպքում դառնում է քաղաքացիություն չունեցող անձ, կամ եթե ծնողները մշտապես բնակվում են Հայաստանի Հանրապետությունում:

ՀՈՂՎԱԾ 12. ՔԱՂԱՔԱԳՅՈՒԹՅՈՒՆ ՉՈՒՆԵՑՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ԵՐԵՒԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱԳՅՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայաստանի Հանրապետությունում ծնված երեխան, ում ծնողները քաղաքացիություն չունեցող անձինք են, ձեռք է բերում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն:

ՀՈՂՎԱԾ 13. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԳՅՈՒԹՅՈՒՆ ՍՏԱՆԱԼԸ

1. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն չունեցող 18 տարին լրացած և գործունակ յուրաքանչյուր անձ իրավունք ունի դիմելու Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ստանալու համար, եթե՝

- 1) օրենքով սահմանված կարգով վերջին երեք տարին մշտապես բնակվել է Հայաստանի Հանրապետությունում.
- 2) կարող է բացատրվել հայերեն լեզվով եւ
- 3) ծանոթ է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությանը:

2. Առանց սույն հոդվածի առաջին մասի 1-ին կետով սահմանված պահանջի պահպանման՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն կարող է ստանալ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն չունեցող ազգությամբ հայերը:

3. Առանց սույն հոդվածի առաջին մասի 1-ին, 2-րդ եւ 3-րդ կետերով, ինչպես նաեւ երկրորդ մասով սահմանված պահանջների պահպանման՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն կարող է շնորհվել Հայաստանի Հանրապետությանը բացառիկ ծառայություններ մատուցած անձանց:

4. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ստանալու դիմումն անձը անձամբ պետք է ներկայացնի Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր մարմնին:

5. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ստանալու դիմումը մերժվում է, եթե տվյալ անձն իր գործունեությամբ վնասում է պետական եւ հասարակական անվտանգությանը, հասարակական կարգին, հանրության առողջությանը եւ բարքերին, այլոց իրավունքներին եւ ազատություններին, պատվին եւ

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

քարի համբավին:

6. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ստացող անձը հայերեն լեզվով տալիս է հետևյալ երդումը. «Ես՝ (անուն-ազգանուն), դառնալով Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի, երդվում եմ հավատարիմ լինել Հայաստանի Հանրապետությանը, պահպանել Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությունը եւ օրենքները, պաշտպանել Հայաստանի Հանրապետության անկախությունը եւ տարածքային ամբողջականությունը: Պարտավորվում եմ հարգել Հայաստանի Հանրապետության պետական լեզուն, ազգային մշակույթը եւ սովորույթները»:

7. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ստացող անձը ստորագրում է երդման տեքստը:

ՀՈՂՎԱԾ 14. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՐԿՔԱՊԱՔԱԳԻՆՆԵՐԸ

1. Հայաստանի Հանրապետության երկքաղաքացի է համարվում այն անձը, որը Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունից բացի, ունի նաև այլ պետության քաղաքացիություն:

2. Հայաստանի Հանրապետության երկքաղաքացի են ճանաչվում նաև այն անձինք, որոնք 1995 թվականի հունվարի մեկից հետո, առանց սահմանված կարգի Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունից դուրս գալու, ձեռք են բերել այլ պետության քաղաքացիություն:

3. Հայաստանի Հանրապետության երկքաղաքացին ունի Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու համար նախատեսված բոլոր իրավունքները և կրում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու համար նախատեսված բոլոր պարտականություններն ու պատասխանատվությունը, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված դեպքերի:

4. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացին այլ պետության քաղաքացիություն ձեռք բերելու դեպքում պարտավոր է այդ մասին Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով մեկամսյա ժամկետում հայտնել Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր մարմնին:

5. Սույն հոդվածի 3-րդ մասի պահանջի խախտումն առաջացնում է օրենքով նախատեսված պատասխանատվություն:

ՀՈՂՎԱԾ 15. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԳԻՆՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆԵԼԸ

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը դադարեցված անձի քաղաքացիությունը կա-

րող է վերականգնվել, եթե բացակայում են սույն օրենքի 13-րդ հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված հիմքերը, և եթե նրա քաղաքացիություն ձեռք բերելու մասին որոշումը չեղյալ չի ճանաչվել:

ՀՈՂՎԱԾ 16. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԳԻՆՈՒԹՅԱՆ ԽՍԲԱՅԻՆ ՉԵՈՒԲԵՐՈՒՄԸ

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության խմբային ձեռքբերումն իրականացվում է ներգաղթի և օրենքով սահմանված այլ դեպքերում՝ սույն օրենքով սահմանված կարգով:

ՀՈՂՎԱԾ 17. ԵՐԵՒԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱԳԻՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԾՆՈՂՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԳԻՆՈՒԹՅՈՒՆ ՉԵՈՒԲԵՐԵԼՈՒ ԴԵՊՔՈՒՄ

1. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ձեռք բերած ծնողների մինչև 14 տարեկան երեխան ձեռք է բերում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն:

2. Եթե Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն է ձեռք բերում ծնողներից մեկը, իսկ մյուսն օտարերկրյա քաղաքացի է կամ քաղաքացիություն չունեցող անձ, ապա նրանց մինչև 14 տարեկան երեխան ձեռք է բերում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն, եթե՝

- 1) առկա է ծնողների համաձայնությունը.
- 2) նա մշտապես բնակվում է Հայաստանի Հանրապետությունում, եւ առկա է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի հանդիսացող ծնողի համաձայնությունը:

ՀՈՂՎԱԾ 18. ԵՐԵՒԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱԳԻՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈՐԴԵԳՐՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ

1. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների կողմից որդեգրված երեխան ձեռք է բերում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն:

2. Եթե երեխա որդեգրած ամուսիններից մեկը Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի է, իսկ մյուսը՝ քաղաքացիություն չունեցող անձ, ապա երեխան ձեռք է բերում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն:

3. Եթե երեխա որդեգրած ամուսիններից մեկը Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի է, իսկ մյուսը՝ օտարերկրյա քաղաքացի, ապա երեխան ձեռք է բերում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն, եթե՝

- 1) առկա է երեխային որդեգրած ամուսինների համաձայնությունը.
- 2) նա մշտապես բնակվում է Հայաստանի Հանրապետությունում, և առկա է Հայաստանի Հան-

րապետության քաղաքացի հանդիսացող որդեգրած ամուսնու համաձայնությունը կամ եթե նա քաղաքացիություն չունեցող անձ է:

ՀՈՂՎԱԾ 19. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄԸ ՈՐԴԵԳՐԱՆ ԴԵՊՐՏԱՆ ԴԵՊՐՈՒՄ

1. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի հանդիսացող երեխան, որին որդեգրել են օտարերկրյա քաղաքացիներ կամ այնպիսի ամուսիններ, որոնցից մեկը Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի է, իսկ մյուսը՝ օտարերկրյա քաղաքացի, պահպանում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը: Երեխայի քաղաքացիությունը կարող է փոխվել միայն որդեգրողների դիմումով:

2. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի հանդիսացող երեխան, որին որդեգրել են քաղաքացիություն չունեցող անձինք, կամ որդեգրած ամուսիններից մեկը Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի է, իսկ մյուսը՝ քաղաքացիություն չունեցող անձ, պահպանում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը:

ՀՈՂՎԱԾ 20. ԵՐԵՒԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՈՐԻ ԾՆՈՂՆԵՐՆ ԱՆՀԱՅՑ ԵՆ

Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող երեխան, որի ծնողներն անհայտ են, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի է: Ծնողներից մեկի կամ խնամակալի (հոգաբարձուի) գտնվելու դեպքում երեխայի քաղաքացիության հարցը կարգավորվում է սույն օրենքով սահմանված կարգով:

ՀՈՂՎԱԾ 21. ԵՐԵՒԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՈՐԻ ՆԿԱՏԱՍԱՔ ՆՇԱՆԱԿՎԱԾ Ե ԽՆԱՍԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՄ ՀՈԳԱԲԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

1. Քաղաքացիություն չունեցող երեխան, որի նկատմամբ նշանակված է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների խնամակալություն կամ հոգաբարձություն, ձեռք է բերում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն:

2. Քաղաքացիություն չունեցող երեխան, որի խնամակալ (հոգաբարձու) նշանակված ամուսիններից մեկը Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի է, իսկ մյուսը՝ քաղաքացիություն չունեցող անձ, ձեռք է բերում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն:

3. Քաղաքացիություն չունեցող երեխան, որի խնամակալ (հոգաբարձու) նշանակված ամուսիններից մեկը Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի է, իսկ մյուսը՝ օտարերկրյա քաղաքացի, ձեռք է բերում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն,

եթե

1) առկա է երեխայի խնամակալ (հոգաբարձու) նշանակված ամուսինների համաձայնությունը.

2) նա մշտապես բնակվում է Հայաստանի Հանրապետությունում, և առկա է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի հանդիսացող խնամակալ (հոգաբարձու) նշանակված ամուսնու համաձայնությունը:

4. Օտարերկրյա քաղաքացի հանդիսացող երեխան, որի նկատմամբ նշանակված է խնամակալություն կամ հոգաբարձություն Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների կամ այնպիսի ամուսինների կողմից, որոնցից մեկը Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի է, իսկ մյուսը՝ օտարերկրյա քաղաքացի կամ քաղաքացիություն չունեցող անձ, ձեռք է բերում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն՝ նրա ծնողների համաձայնության դեպքում, եթե նրանք զրկված չեն ծնողական իրավունքից:

ՀՈՂՎԱԾ 22. ԵՐԵՒԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄԸ, ՈՐԻ ՆԿԱՏԱՍԱՔ ՆՇԱՆԱԿՎԱԾ Ե ԽՆԱՍԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՄ ՀՈԳԱԲԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի երեխան, որի նկատմամբ նշանակված է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների խնամակալություն կամ հոգաբարձություն, պահպանում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը՝ անկախ նրա ծնողների կողմից Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության դադարեցման հանգամանքից: Երեխայի Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը դադարեցվում է ծնողների համաձայնության դեպքում, եթե նրանք զրկված չեն ծնողական իրավունքից:

ԳԼՈՒԽ 3

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅԱՆ ԴԱՂԱՐԵՑՈՒՄԸ

ՀՈՂՎԱԾ 23. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅԱՆ ԴԱՂԱՐԵՑՄԱՆ (ԿՈՐՑՄԱՆ) ՀԻՄՔԵՐԸ

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը դադարեցվում (կորցվում) է՝

- 1) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը փոխելու դեպքում.
- 2) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունից դուրս գալու դեպքում.
- 3) Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով նախատեսված հիմքերով.
- 4) սույն օրենքով նախատեսված այլ հիմքերով:

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՈԴՎԱԾ 24. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԶԱՎԱԶԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՓՈԽԵԼԸ

1. Հայաստանի Հանրապետության 18 տարին լրացած յուրաքանչյուր քաղաքացի իրավունք ունի փոխել քաղաքացիությունը՝ դուրս գալ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունից և ձեռք բերել այլ պետության քաղաքացիություն:

2. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը փոխելու մասին քաղաքացու դիմումը մերժվում է, եթե՝

1) նրա նկատմամբ հարուցված է քրեական հետապնդում.

2) նրա նկատմամբ կա դատարանի օրինական ուժի մեջ մտած և կատարման ենթակա դատավճիռ կամ վճիռ.

3) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը փոխելը հակասում է Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության շահերին.

4) նա ունի պետության, կազմակերպությունների կամ քաղաքացիների շահերի հետ կապված չկատարած պարտավորություններ:

ՀՈԴՎԱԾ 25. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԶԱՎԱԶԱՆՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԴՈՒՐՍ ԳԱԼԸ

1. Հայաստանի Հանրապետության 18 տարին լրացած յուրաքանչյուր երկքաղաքացի իրավունք ունի դուրս գալ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունից:

2. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունից դուրս գալու մասին դիմումը մերժվում է, սույն օրենքի 25-րդ հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված հիմքերով:

ՀՈԴՎԱԾ 26. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԶԱՎԱԶԱՆՈՒԹՅԱՆ ԶԵՆՔ ԲԵՐՄԱՆ ՍԱՍԻՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱԿՏԸ ՉԵՂՅԱԼ ՃԱՆԱՉԵԼԸ

1. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության ձեռքբերման մասին իրավական ակտը չեղյալ է ճանաչվում, եթե այն կայացվել է կեղծ տվյալների կամ կեղծ փաստաթղթերի հիման վրա:

2. Երեխայի, որի ծնողների կամ ծնողներից մեկի քաղաքացիության ձեռքբերման մասին որոշումը չեղյալ է ճանաչվել, քաղաքացիության ձեռքբերման մասին որոշումը չեղյալ չի ճանաչվում, եթե նա չգիտեր և չէր կարող իմանալ ներկայացված տվյալների կամ փաստաթղթերի կեղծ լինելու հանգամանքի մասին, կամ եթե դրա արդյունքում նա դառնում է քաղաքացիություն չունեցող անձ:

3. Քաղաքացիության ձեռքբերման մասին որոշումը չեղյալ ճանաչելը անձին չի ազատում օրենքով սահմանված պատասխանատվությունից:

ՀՈԴՎԱԾ 27. ԵՐԵՒԱՅԻ ԶԱՎԱԶԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԾՆՈՂՆԵՐԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԶԱՎԱԶԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԴԱԴԱՐԵՑՎԵԼՈՒ ԴԵՊՐՈՒՄ

1. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը դադարեցված ծնողների մինչև տասնչորս տարեկան երեխայի Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը դադարեցվում է՝ ծնողների համաձայնությամբ:

2. Եթե ծնողներից մեկի Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը դադարեցվել է, իսկ մյուսը Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի է, նրանց մինչև տասնչորս տարեկան երեխայի Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը դադարեցվում է, եթե՝

1) առկա է ծնողների համաձայնությունը.

2) երեխան մշտապես բնակվում է Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս, և առկա է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի հանդիսացող ծնողի համաձայնությունը:

ՀՈԴՎԱԾ 28. ԵՐԵՒԱՆԵՐԻ ՀԱՍԱԶԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆՐԱՆՑ ԶԱՎԱԶԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԴԱԴԱՐԵՑՎԵԼՈՒ ԴԵՊՐՈՒՄ

Ծնողների քաղաքացիությունը դադարեցվելու դեպքում 14-ից 18 տարեկան երեխաների քաղաքացիությունը դադարեցվում է սույն օրենքով սահմանված կարգով՝ երեխաների համաձայնության առկայության դեպքում:

ԳԼՈՒԽ 4

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԶԱՎԱԶԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՂ ՄԱՐՍԻՆՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 29. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱ ԽԱԳԱՀԸ

Հայաստանի Հանրապետության Նախագահն իր հրամանագրով լուծում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ստանալու, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը վերականգնելու, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության խմբային ձեռքբերման, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը փոխելու, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունից դուրս գալու հարցերը, չեղյալ է ճանաչում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ստանալու, վերականգնելու, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության խմբային ձեռքբերման մասին Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի հրաման-

www.lawinstitute.am

նագիրը, սահմանում է քաղաքացիության վերաբերյալ դիմումների քննարկման կարգը:

ՀՈՂՎԱԾ 30. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

1. Հայաստանի Հանրապետության Նախագահին առընթեր քաղաքացիության հարցերի հանձնաժողովը կազմավորում է Հայաստանի Հանրապետության Նախագահը:

2. Քաղաքացիության հարցերի հանձնաժողովի կանոնադրությունը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության Նախագահը:

ՀՈՂՎԱԾ 31. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը՝

1) ապահովում է կառավարության, նախարարությունների, կառավարման այլ մարմինների ակտերի համապատասխանեցումը սույն օրենքին.

2) սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը հաստատող փաստաթղթերի ձևակերպման և դրանք քաղաքացիներին հանձնելու կարգը.

3) սահմանում է քաղաքացիության ձեռքբերման և դադարեցման համար անհրաժեշտ փաստաթղթերի ցանկն ու նմուշները.

4) ընդունում է սույն օրենքի կիրարկումն ապահովող որոշումներ:

2. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունն իրավասու մարմինների միջոցով՝

1) լուծում է ճանաչման, ծննդյան, որդեգրման և խնամակալություն կամ հոգաբարձություն նշանակված լինելու հիմքերով քաղաքացիության ձեռք բերման հետ կապված հարցերը.

2) չեղյալ է ճանաչում ճանաչման, ծննդյան, որդեգրման և խնամակալություն կամ հոգաբարձություն նշանակված լինելու հիմքերով քաղաքացիության ձեռք բերման մասին որոշումները.

3) ընդունում է քաղաքացիության վերաբերյալ դիմումներ և այլ փաստաթղթեր, ստուգում դրանց իսկությունը և հիմնավորվածությունը: Քաղաքացիությունը փոխելու կամ քաղաքացիությունից դուրս գալու դեպքերում՝ պարտադիր հայտարարություն է հրապարակում զանգվածային լրատվության միջոցներով.

4) քաղաքացիության վերաբերյալ դիմումները, միջնորդությունները և այլ փաստաթղթերը համապա-

տասխան եզրակացություններով ուղարկում է Հայաստանի Հանրապետության Նախագահին.

5) առաջարկություն է ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության Նախագահին՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության ձեռքբերման և Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը դադարեցնելու մասին.

6) կատարում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների հաշվառումը.

7) սույն օրենքին համապատասխան պարզում է անձանց պատկանելությունը Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությանը:

ԳԼՈՒԽ 5

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԵՐՈՎ ՎԱՐՈՒՅԹԸ

ՀՈՂՎԱԾ 32. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ ԴԻՍՈՒՄՆԵՐԻ, ՄԻՋՆՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՔՆՆԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

1. Քաղաքացիության հարցերի վերաբերյալ դիմումները և միջնորդությունները ներկայացվում են գրավոր:

2. Քաղաքացիության հարցերի վերաբերյալ դիմումները քննարկվում են առավելագույնը վեց ամիս ժամկետում: Դիմումի մերժման դեպքում կրկին կարելի է դիմել մերժման օրից մեկ տարի հետո՝ սույն օրենքով սահմանված կարգով:

ՀՈՂՎԱԾ 33. ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ ՊԱՇՏՈՆՍԱՏԱՐ ԱՆՁԱՆՑ ԱՆՕՐԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՈՂՈՔԱՐԿՈՒՄԸ

Պաշտոնատար անձանց կողմից քաղաքացիության հարցերով դիմումները չընդունելը, քննարկման ժամկետները խախտելը, ինչպես նաև նրանց այլ անօրինական գործողությունները կարող են բողոքարկվել դատական կարգով:

ՀՈՂՎԱԾ 34. ՍՈՒՅՆ ՕՐԵՆՔԻ ՈՒԺԻ ՄԵՋ ՄՏՆԵԼԸ

1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

2. Սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելուց հետո ուժը կորցրած ճանաչել «Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության մասին» Հայաստանի Հանրապետության 1995 թվականի նոյեմբերի 28-ի ՀՕ-16 օրենքը: